

*Postuchaj, to do ciebie*¹, czyli jak wykorzystanie piosenek pomaga rozwijać sprawności receptywne

Marcin Hościłowicz

Dźwięki i muzyka towarzyszą nam codziennie. Piosenki słyszymy w radiu, Internecie, reklamach. Również w nauczaniu języka obcego wykorzystanie materiału muzycznego jest dość popularne. Dlaczego tak jest? To dość oczywiste – piosenka zawiera te elementy leksykalne i strukturalne, które mogą pomóc rozwijać sprawności receptywne: słuchanie i czytanie. Są to: melodia i tekst, słowa i rymy oraz rytm i treść.

Muzyka i piosenki są wykorzystywane na lekcjach języka obcego dość często ze względu na łatwy do nich dostęp. W każdym podręczniku do nauki języka obcego można znaleźć przynajmniej jedną lub dwie piosenki, dzięki którym możemy rozwijać umiejętności językowe uczniów. Jako nauczyciel języka angielskiego oraz aktywny wykonawca podzielię się w niniejszym artykule swoimi wieloletnimi doświadczeniami łączenia muzyki i nauczania języka obcego. Przedstawię zalety wykorzystania piosenek jako materiału dydaktycznego rozwijającego sprawności receptywne, w szczególności słuchanie. Omówię przykłady sprawdzonych ćwiczeń, które mogą być wykorzystane w pracy z piosenkami wśród uczniów na różnych etapach edukacyjnych. Dokonam też przeglądu popularnych technik stosowanych w rozwijaniu umiejętności słuchania oraz zaproponuję autorskie zastosowanie ćwiczeń przy wykorzystaniu piosenki, które okazują się atrakcyjne dla uczniów i efektywne w nauczaniu słuchania.¹

Theories, czyli co wiadomo o procesach rozwijających sprawność słuchania

Słyszenie jest definiowane jako wieloetapowy i interaktywny proces przetwarzania informacji akustycznej wynikających ze zdolności słuchowych (Senderski 2004). Aby zrozumieć mechanizm odkodowywania dźwięków jako komponentów znaczeniowych języka warto zwrócić uwagę w jaki sposób przetwarzamy dane wejściowe. Rumelhart i Ortony (1977) wprowadzili terminy: przetwarzanie wstępujące (ang. *bottom-up processing*) oraz zstępujące (ang. *top-down processing*), w związku z rozróżnieniem sposobu, w jaki rozumiemy to, co słyszymy. W przypadku przetwarzania wstępującego rozpoznajemy poszczególne komponenty języka: słowa, struktury itp. Natomiast przetwarzanie słuchowe zstępujące polega na wykorzystaniu wiedzy ogólnej, doświadczenia uczącego się czy kontekstu językowego i pozajęzykowego materiału do słuchania. Uczniowie często starają się zrozumieć każde słowo tekstu słuchanego, a brak zrozumienia każdego wyrazu, który słyszą, odbierają jako brak umiejętności rozumienia tekstu

¹ Na końcu tekstu znajduje się pełna lista tytułów piosenek wykorzystanych w niniejszym artykule w tytułach i śródtytułach.

słuchanego w całości, co prowadzi do niechęci słuchania oraz obniżenia motywacji do nauki. Zasadne jest więc branie pod uwagę obu procesów, zarówno zstępującego, jak i wstępującego stosując różne ćwiczenia rozwijające słuchanie ekstensywne oraz intensywne. Przykłady wzmacniania powyższych umiejętności zaprezentowane są w niniejszym artykule.

Why should I care? – czyli dlaczego piosenki rozwijają sprawność słuchania

Według nauczycieli języka obcego, Muzyka jest skutecznym materiałem dydaktycznym z wielu powodów. Przede wszystkim, dla większości uczniów śpiewanie piosenek i słuchanie muzyki to przyjemne doświadczenia. Angażując się w przyjemne doświadczenie, uczniowie są rozluźnieni, a ich ewentualna niechęć do nauki języka obcego jest zredukowana, co prowadzi do większej otwartości na uczenie się. Dzięki piosenkom uczniowie mają kontakt z autentycznymi przykładami użycia języka obcego.

Przyczyny pozytywnego wpływu piosenek na kształcenie sprawności słuchania są następujące:

1. Wykorzystanie muzyki w nauczaniu języka obcego potwierdza teorię inteligencji wielorakich, ponieważ wzmacnia wszystkie typy inteligencji² wyodrębnione przez Gardnera (1993).
2. Przyswajamy więcej słów, gdy towarzyszy im rytm i melodia niż kiedy są tylko słowami mówionymi.
3. Aspekt rytmiczny piosenki wzmacnia skuteczność wykorzystywania mnemotechnik³, które można zastosować w nauczaniu słownictwa lub struktur oraz aktywnego słuchania.
4. Badania wykazują, że uczniowie skuteczniej uczą się słownictwa, zapamiętując je w wyniku wykorzystania piosenki na lekcji języka obcego w porównaniu do tradycyjnego

² Poszczególne typy inteligencji określone przez Gardnera i ich wzmacnianie przy wykorzystaniu piosenki: inteligencja językowa rozumiana jako zdolność pojmowania i wyrażania rzeczywistości poprzez słowo, rytm: piosenka zawiera zarówno tekst jak i rytm. Inteligencja muzyczna dominująca u osób przyswajających wiedzę poprzez rytm, dźwięk, muzykę. Inteligencja ruchowa jako zdolność doświadczania rzeczywistości poprzez ruch może być wzmocniona poprzez zabawy ruchowe przy słuchaniu piosenki. Inteligencja intrapersonalna jako umiejętność wewnętrznego odbioru treści, wydawania sądów i opinii: uczeń osobiście odbiera muzykę i samodzielnie odczuwa atrakcyjność utworu lub jej brak, ma możliwość oceny utworu. Z kolei inteligencja interpersonalna może być wzmacniana zarówno poprzez wspólne śpiewanie piosenki w grupie.

³ Do mnemotechnik należą np. kategoryzacja elementów, czyli uporządkowanie i pogrupowanie ich według pewnych zasad: podobieństwa znaczeniowego czy formalnego; skojarzenie ich z innymi elementami, ułożonymi rytmicznie lub mającymi formę logiczną czy żartobliwą, dzięki czemu łatwo je zapamiętać; stosowanie skrótów werbalnych czy zewnętrznych analogii oraz układu wierszowego.

materiału do słuchania, ze względu na powtarzający się zasób leksykalny, np. w refrenie (Medina 1993).

5. Podnoszenie poziomu sprawności receptywnych przy wykorzystaniu materiału zawierającego melodię i obraz (w przypadku teledysków), wydaje się bardziej efektywne w stosunku do materiału słuchanego w formie monologu czy dialogu ze względu na bodźce zarówno słuchowe jak i wzrokowe największy efekt (Medina 1993).
6. Piosenki odnoszą się do wielu aspektów życia i są idealnym materiałem do wykorzystania na lekcjach dotyczących konkretnej tematyki.
7. Piosenki silnie motywują do wykonywania zadań na nich opartych, ponieważ postrzegane są raczej jako zabawa niż nauka.
8. Użycie muzyki wpływa na atmosferę w klasie. Możemy używać jej jako elementu relaksacyjnego lub wprowadzić za jej pomocą dynamikę w proces nauczania.
9. Zapamiętujemy łatwiej to, co angażuje nas emocjonalnie, ponieważ zmysł słuchu oraz neuroprzebieżniki funkcjonują w taki sposób, aby zaznaczyć te wspomnienia dźwiękowe, które są istotne.
10. Piosenka, czyli muzyka z tekstem, angażuje obie półkule mózgowe, dzięki czemu jest bardzo skutecznym środkiem dydaktycznym (Schellenberg 2005). Muzyka wprowadza słuchacza w stan relaksacji i właśnie wtedy mózg jest otwarty na pozytywne impulsy zewnętrzne.
11. Muzyka i piosenki są łatwo dostępne, a poza klasą szkolną są z pewnością obecne w życiu młodych ludzi. Nawet osoby uczące się języka obcego na poziomie początkującym z pewnością znają i śpiewają piosenki w języku obcym.
12. Piosenki motywują do słuchania języka obcego w warunkach naturalnych poza lekcją, ponieważ są materiałem autentycznym, który nie kojarzy się z kolejną sytuacją szkolną. Wynika to z motywacji wewnętrznej ucznia, chcącego zarówno poznać treść tekstu (np. ze względu na jego przynależność do pewnej grupy nieformalnej, z którą może kojarzyć się utwór muzyczny) lub nauczyć się śpiewać słuchaną piosenkę, czy po prostu ze względu na atrakcyjność melodii. Na lekcji uczeń może kojarzyć słuchaną piosenkę jako kolejny materiał do słuchania podczas lekcji, którą może zapomnieć ze względu na formalny charakter procesu nauczania.

You learn, czyli przykłady technik i ćwiczeń rozwijających sprawność słuchania

Jednostka lekcyjna, podczas której nauczyciel realizuje rozwijanie umiejętności słuchania wśród uczniów, powinna być podzielona na trzy fazy:

- Faza 1 – ćwiczenia poprzedzające słuchanie (ang. *pre-listening activities*);
- Faza 2 – ćwiczenia w trakcie słuchania (ang. *listening activities*);
- Faza 3 – ćwiczenia po wysłuchaniu (ang. *post-listening activities*).

Uwzględnienie wszystkich tych trzech elementów warunkuje skuteczność kształcenia sprawności słuchania.

Just before, czyli techniki poprzedzające słuchanie piosenek

Ćwiczenia poprzedzające słuchanie odgrywają istotną rolę w skutecznym rozwijaniu umiejętności słuchania i pomagają nauczycielowi rozpoznać, w jakim stopniu uczniowie znają tematykę obecną w piosenkach, jak również stopień opanowania zasobu leksykalnego oraz struktur gramatycznych, które się w nich pojawiają. Ćwiczenia wykonywane w tej fazie pomagają uczniom przygotować się do tego, co za chwilę usłyszą, oraz obniżają poziom stresu i niepewności związanej z trudnościami w słuchaniu języka obcego poprzez przedstawienie właściwego kontekstu językowego i pozajęzykowego. Ponadto, zadania poprzedzające słuchanie wzmacniają interakcję pomiędzy uczniami i dają możliwość dyskusji w klasie i świadomości zakresu leksykalno-gramatycznego zawartego w piosence, dzięki czemu uczniowie czują się pewniej podczas słuchania, wiedzą jakiego materiału leksykalnego i gramatycznego mogą się spodziewać w piosence.

Anticipating, czyli przewidywanie treści piosenki na podstawie jej tytułu

Uczniowie odgadują treść piosenki na podstawie jej tytułu podanego przez nauczyciela. Nauczyciel może pełnić rolę osoby naprowadzającej na treść utworu. Dyskusja metodą burzy mózgów zainspirowana tytułem piosenki może przynieść mnóstwo ciekawych pomysłów i rozwiązań. Modyfikacją tego ćwiczenia może być podanie słów lub zwrotów na przygotowanych przez nauczyciela kartkach. Zadaniem uczniów pracujących w parach jest wybór słów z treści piosenki. Podczas słuchania uczniowie wybierają te

słowa i zwroty, które rzeczywiście pojawiają się w piosence. Dzięki temu ćwiczeniu uczniowie koncentrują się na temacie piosenki, co powoduje skierowanie uwagi na potencjalny zakres leksykalny zawarty w jej tekście.

Watch me now, czyli odgadywanie tematu na podstawie ilustracji lub materiału wideo

Przed wysłuchaniem piosenki uczniowie oglądają teledysk z wyłączonym dźwiękiem i odgadują treść piosenki. Omówienie przewidywanej treści piosenki może odbywać się w języku ojczystym lub języku docelowym w przypadku grup zaawansowanych. Dla uczniów początkujących należy dobrać taki teledysk, którego treść będzie zgodna z treścią piosenki lub do niej zbliżona. Przykłady takich piosenek to m.in.:

- Anna Naklab – *Supergirl*;
- Suzanne Vega – *Tom's Diner*.

Dance party song, czyli słuchanie muzyki w tańcu

Nauczyciel odtwarza piosenkę, a uczniowie tańczą w rytm muzyki. Celem tego typu ćwiczeń jest zapoznanie uczniów z nową piosenką szczególnie w warstwie muzycznej, a nie tylko tekstowej. Dzięki temu uczniowie nie czują napięcia, niepewności czy obawy przed porażką w trakcie wykonywania zadań związanych z rozumieniem ze słuchu. Nie są świadomi nowego materiału językowego pojawiającego się w treści piosenki, skupieni są raczej na tańcu i zabawie w rytm muzyki. Wprowadza to element relaksacyjny i motywujący do realizacji zadań typowych dla słuchania.

Omawiane ćwiczenie sprawdza się wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ponieważ dominującym typem inteligencji w tej grupie wiekowej jest tzw. inteligencja ruchowa, jedna z inteligencji wielorakich wg teorii Gardnera (1983). Dzieci bardzo łatwo potrafią pokazać swoje emocje w ruchu, a zabawy ruchowe nie sprawiają im trudności. Takie ćwiczenia mogą być jednak wyzwaniem dla nauczyciela w szkole gimnazjalnej lub ponadgimnazjalnej, gdyż nastolatkom, z powodu burzy emocjonalnej wieku dorastania, dość trudno połączyć działania typowo szkolne z innymi, swobodniejszymi.

Mark my words, czyli odgadywanie słownictwa zawartego w piosence

Nauczyciel przygotowuje zestawienie słów i zwrotów, wśród których pojawiają się wyrazy występujące w treści piosenki.

Ćwiczenia poprzedzające słuchanie odgrywają istotną rolę w skutecznym rozwijaniu umiejętności słuchania i pomagają nauczycielowi rozpoznać, w jakim stopniu uczniowie znają tematykę obecną w piosenkach, jak również stopień opanowania zasobu leksykalnego.

Następnie informuje uczniów po polsku, o czym mówi piosenka. Uczniowie w parach wybierają te słowa lub zwroty, które – ich zdaniem – pasują do treści piosenki. Następnie podczas słuchania intensywnego wyszukują te słowa lub zwroty, które wybrali.

While listening to rock and roll lyrics, czyli o technikach towarzyszących słuchaniu

Ćwiczenia towarzyszące słuchaniu wymagają spełnienia kilku istotnych warunków, o których należy pamiętać:

1. Pozwólmy uczniom słuchać piosenki dwa lub trzy razy w całości, zarówno w trakcie słuchania intensywnego, jak i ekstensywnego.
2. Zachęcajmy uczniów do określenia głównej myśli piosenki przed przejściem do słuchania, które ma na celu wyszukiwanie szczegółów.
3. Pozwólmy na przedstawianie przypuszczeń po pierwszym wysłuchaniu i zweryfikujmy hipotezy uczniów po drugim słuchaniu.
4. Stwórzmy takie ćwiczenia, które będą odpowiadały zarówno poziomowi języka, jak i możliwościom językowym oraz zainteresowaniom uczniów.
5. Dobierzmy materiał leksykalno-gramatyczny tak, aby był zgodny z realizowanym programem nauczania.

6. Unikajmy przypadkowości w doborze piosenek w odniesieniu do materiału językowego oraz treści utworu; uczniowie mogą odebrać lekcję z wykorzystaniem piosenki jako bezcelową i niepotrzebną.
7. Dostosujmy ćwiczenia w taki sposób, aby uczniowie mieli poczucie osiągnięcia sukcesu.
8. Pamiętajmy, że uczniowie nie muszą zrozumieć każdego pojedynczego słowa, zrozumienie i zapamiętanie fragmentów piosenki przez uczniów możemy potraktować jako ich osiągnięcie, a zarazem sukces nauczyciela.

Oprócz typowych ćwiczeń towarzyszących słuchaniu – takich jak: prawda/fałsz, uzupełnianie luk, wybór jednej z kilku odpowiedzi – które można znaleźć w każdym podręczniku do nauki języka obcego, proponuję także inne techniki rozwijające sprawność słuchania z wykorzystaniem piosenki.

Show me what you got, czyli pokazywanie treści piosenki

Celem tego ćwiczenia jest zapoznanie uczniów z nowym słownictwem, kluczowym dla tekstu piosenki. Do tego typu ćwiczenia ważne jest przygotowanie rekwizytów: zdjęć, rysunków, przedmiotów związanych z materiałem językowym. Atrakcyjne dla uczniów może być również przedstawianie elementów piosenki przez nauczyciela: uczniowie słuchają tekstu piosenki i obserwują nauczyciela, który odgrywa jej treść. Zadaniem nauczyciela jest tak przedstawić treść piosenki, aby uczniowie mogli skutecznie rozpoznać i odgadnąć tak materiał leksykalny, jak i tematykę piosenki. Kolejnym segmentem tego ćwiczenia może być przedstawianie treści piosenki przez uczniów.

I choose, czyli dobieranie ilustracji do treści piosenki

Celem tego ćwiczenia jest wybranie rekwizytów, których nazwy pojawiają się w tekście piosenki. Nauczyciel dzieli uczniów na 3-4 osobowe grupy i daje im po sześć przedmiotów. Nazwy trzech z nich występują w tekście piosenki. Uczniowie w trakcie słuchania wybierają rekwizyty, których nazwy pojawiają się bezpośrednio w tekście lub są związane z treścią piosenki. Po wysłuchaniu piosenki uczniowie podają nazwy wybranych przedmiotów w języku docelowym. Wyjaśniają także, dlaczego są one związane z piosenką. Ponieważ ćwiczenie to wymaga przygotowania

przez nauczyciela kilkunastu przedmiotów, warto wybrać piosenkę, w której treści występują nazwy przedmiotów typowych dla miejsca przeprowadzania zajęć.

Piosenki, które można wykorzystać, to np. *Paint it Black* – zespołu Rolling Stones, *Wonderful World* – Louisa Armstronga. Uczniowie muszą znaleźć przedmioty w kolorach, których nazwy występują (licznie) w tych w piosenkach.

Drawing board, czyli rysowanie treści piosenki

Na początku ćwiczenia nauczyciel podaje listę wyrazów lub zwrotów, z których pewna liczba pojawia się w piosence. Uczniowie słuchają piosenki i rysują jej treść albo ilustrują usłyszane słowo czy zwrot, który znajduje się na liście. Piosenkę należy odtworzyć dwa lub trzy razy tak, aby uczniowie mieli czas na wykonanie ćwiczenia. Uczniowie porównują swoje rysunki i dobierają się w grupy, które zilustrowały te same słowa lub zwroty. Łączenie w grupy ma charakter integracyjny oraz porównawczy. Porównując swoje rysunki uczniowie mogą dowiedzieć się jak koleczy/koleżanki postrzegają ten sam wyraz czy zwrot. Inną wersją tego ćwiczenia jest rysowanie poszczególnych elementów piosenki i tworzenie swojego rodzaju teledysku-komiksu. Uczniowie po narysowaniu poszczególnych części piosenki pracują w grupach i układają rysunki w odpowiedniej kolejności. Dzięki temu ćwiczeniu uczniowie rozwijają słuchanie zarówno ekstensywne, jak i intensywne, ponieważ ich zadaniem jest wyszukać elementy leksykalne w piosence, a zarazem zinterpretować pewną ideę zawartą w utworze za pomocą rysunku.

Bingo, czyli... song bingo

Uczniowie otrzymują listę 15 słów, które występują w piosence. Z tej listy wpisują w dowolnej kolejności wszystkie słowa do tabeli podzielonej na trzy kolumny i trzy wiersze, używając każdego z nich tylko jeden raz. Następnie słuchają piosenki i skreślają w swojej tabeli te słowa, które usłyszą. Jeśli uczeń odnajdzie trzy słowa w pionie, w poziomie lub po przekątnej, krzyczy *Bingo!* Nauczyciel zatrzymuje piosenkę i ogłasza zwycięzcę. Należy pamiętać, żeby piosenka była utrzymana w wolnym tempie, tak aby uczniowie mieli możliwość wychwycenia poszczególnych słów.

Piosenka odpowiednia do wykorzystania w *song bingo* to np. *Feeling Good* w wykonaniu Michaela Buble (niegdyś śpiewała ją Nina Simone).

Przykładowa lista słów z tej piosenki: sky, feel, dawn, day, life, good, high, river, birds, fish, dragonfly, butterflies, know, new, tree.

Przykładowa karta do *song bingo* wypełniona przez ucznia.

sky	life	birds
new	dragonfly	tree
good	Fish	high

Do you hear what I hear? – czyli porównanie tekstu ze słowami piosenki

Uczniowie otrzymują tekst piosenki, w którym niektóre słowa lub zwroty zostały zamienione na homonimy (brzmia podobnie) lub tworzą tzw. *minimal pairs*, czyli wyrazy brzmiące podobnie. Uczniowie słuchają piosenki i podkreślają wyraz lub zwrot, który został zamieniony. Należy pamiętać o odtworzeniu piosenki dwa lub trzy razy, aby umożliwić uczniom podkreślenie wyrazów/wyrażeń brzmiących podobnie, a następnie wpisanie tych, które rzeczywiście występują w utworze. Poniżej przedstawiono przykład tekstu piosenki z wersją dla uczniów – *Slender* zespołu Skunk Anansie.

Tekst dla ucznia (fragment)	Tekst oryginalny (fragment)
<i>Why take everything you see? You'll have nothing left to squander If you keep push in me away You'll have no one else to love</i>	<i>Why take everything you see? You'll have nothing left to squander If you keep pushing me away You'll have no one left to love</i>

After all – techniki stosowane po wysłuchaniu piosenki

Etap, który następuje po wysłuchaniu piosenki, jest kontynuacją ćwiczeń wykonywanych podczas słuchania i ma na celu wykorzystanie poznanego materiału leksykalnego oraz struktur gramatycznych do rozwijania umiejętności pisania i mówienia. Ćwiczenia wykonywane po zakończeniu słuchania systematyzują wiedzę językową uczniów, pełnią rolę ewaluacyjną i utrwalają zdobyte umiejętności. Na ćwiczenia przeprowadzane po wysłuchaniu materiału można poświęcić więcej czasu niż na zadania podczas słuchania, co pozwoli uczniom na omówienie materiału

Wykorzystanie piosenek na lekcjach języka obcego nie tylko urozmaica i uatrakcyjnia zajęcia, ale przede wszystkim pozwala na rozwijanie u uczniów własnych strategii uczenia się, stwarza możliwości wzbogacania słownictwa i jest formą kontaktu z żywym językiem.

leksykalnego, strukturalnego, jak również dyskusję czy opis i analizę problematyki społecznej lub kulturowej zawartej w treści piosenki.

Ćwiczenia po wysłuchaniu piosenki powinny być szczególnie motywujące i interesujące. Oczywiście jest fakt, że przy wyborze odpowiedniej techniki należy uwzględnić to, ile czasu możemy poświęcić na tę część lekcji, czy dane ćwiczenie będzie polegało na dyskusji, czytaniu czy pisaniu, oraz czy będą to ćwiczenia wykonywane indywidualnie przez uczniów, czy też realizowane w grupach.

Popularnymi technikami wykorzystywanymi w rozwijaniu sprawności receptywnych po wysłuchaniu tekstu są: pytania typu prawda/fałsz, uzupełnianie tabeli, pytania wielokrotnego wyboru, dyskusja nad wysłuchaną piosenką, układanie fragmentów tekstu w odpowiedniej kolejności. Jako uzupełnienie propozycji ćwiczeń wzmacniających sprawności receptywne w fazie 3. możemy wykorzystać poniższe rozwiązania.

Picking up the pieces, czyli układanie tekstu piosenki po jej wysłuchaniu

Uczniowie otrzymują tekst piosenki pocięty na wersy. Po wysłuchaniu piosenki ich zadaniem jest ułożyć tekst w prawidłowej kolejności. Można zasugerować uczniom, aby zwrócili uwagę na rymy, które są istotną cechą piosenki.

Po ułożeniu tekstu przez uczniów nauczyciel prezentuje słowa utworu w prawidłowej kolejności.

Repeat, czyli odtwarzanie fragmentów piosenki

Uczniowie po wysłuchaniu piosenki kończą jednym słowem lub brakującym fragmentem zwroty pojawiające się w jej tekście, np.:

1. Maybe you should... (*know that*)
2. My name's 'Blurryface' and I care... (*what you think*)

Tego typu ćwiczenie pomaga utrwalić poszczególne związki wyrazowe oraz konstrukcje leksykalno-gramatyczne, które w późniejszej fazie lekcji mogą być wykorzystane do tworzenia własnych wypowiedzi ustnych lub pisemnych.

Tell the truth, czyli pytania prawda/fałsz

Pytania typu prawda/fałsz to typowe ćwiczenie w sprawdzaniu zrozumienia tekstu słuchanego. W przypadku piosenek można wykorzystać je w formie quizu. Nauczyciel przygotowuje zestaw pytań utrwalających znajomość związków wyrazowych występujących w tekście, np. w piosence *Free Love* zespołu Depeche Mode:

1. In the song you could hear the phrase: *I have been running like you.* (T/F)
2. In the song you could hear the word *hello* ten times. (T/F)

Można też zaproponować rozpoznawanie intencji autora tekstu w piosence: *Lullaby* zespołu The Cure:

1. The song is set in the house. (T/F)
2. The song is about death. (T/F)

Dzięki temu ćwiczeniu uczniowie mogą zarówno utrwalić prezentowany zakres leksykalno-gramatyczny zawarty w piosence, jak i sprawdzić swoją umiejętność rozumienia ze słuchu.

Happy, czyli podsumowanie

Podsumowując, należy stwierdzić, że wykorzystanie piosenek na lekcjach języka obcego nie tylko urozmaica i uatrakcyjnia zajęcia, ale przede wszystkim pozwala na rozwijanie u uczniów własnych strategii uczenia się, stwarza możliwości wzbogacania słownictwa i – co najważniejsze – jest formą kontaktu z żywym językiem, pozwala na poznanie różnych sposobów mówienia (rozdzielenie British i American English) i z pewnością motywuje uczniów do pogłębiania znajomości języka obcego.

Lekcje z wykorzystaniem muzyki są ciekawe i angażujące. Dla pasjonatów muzyki może być to zgrabne: można poświęcić całą godzinę lekcyjną na wymianę opinii na temat ulubionych

stylów i rodzajów muzyki, wykonawców i piosenek. Można powiedzieć, że to stracony czas, jednostka lekcyjna przepadła, a podstawa programowa nie zostanie zrealizowana. Nic bardziej mylnego. Dzięki takim rozmowom i informacjom uzyskanym od uczniów można przygotować doskonały materiał dydaktyczny, dzięki któremu efektywność nauczania podniesie się, a rozwijanie umiejętności językowych będzie bardziej intensywne. Warto również zwrócić uwagę na funkcję edukacyjną stylów muzycznych. Oprócz rozwijania umiejętności receptywnych, tekst piosenki przekazuje informacje o historii, kulturze i relacjach międzyludzkich. Wykorzystywanie piosenek na lekcji języka obcego wzmacnia również relacje między nauczycielem a uczniami i współtworzy dialog międzypokoleniowy.

Bibliografia

- Chaudron, C., Richards, J.C. (1986) The Effect of Discourse Markers on the Comprehension of Lectures. W: *Applied linguistics*, nr 7(2), 113-127.
- Gardner, H. (1993) Multiple Intelligences: The Theory in Practice. New York: Basic Books.
- Medina, S. (1993) *The Effect of Music on Second Language Vocabulary Acquisition*. W: *FEES News (National Network for Early Language Learning)*, nr 6(3), 1-8.
- Senderski, A. (2014) Terapia metodą aktywnego treningu słuchowego – założenia teoretyczne i wyniki [online] [dostęp 29.01.2016] <http://www.mzppp.pl/cms/images/stories/do_pobrania/biuletyn/senderski.pdf>.
- Schellenberg, E. (2005) Music and Cognitive Abilities. W: *Current Directions in Psychological Science*, 317-320.

Netografia

(Wykonawcy, piosenki których zostały wykorzystane w artykule):

- Alanis Morissette *You Learn*
<https://www.youtube.com/watch?v=T1tOHZ2l0qE>
- Bing Crosby *Do You Hear What I Hear?*
<https://www.youtube.com/watch?v=SxO3MvfkKp4>
- Britney Spears *Anticipating*
<https://www.youtube.com/watch?v=TkcLGts7lsw>
- David Bowie *Lazarus*
<https://www.youtube.com/watch?v=y-JqH1M4Ya8>
- Delerium *After All*
<https://www.youtube.com/watch?v=lgMxKBLftq4>
- Depeche Mode *Free Love*
<https://www.youtube.com/watch?v=R18kWUrw6wY>
- Diana Krall *Why Should I Care*
<https://www.youtube.com/watch?v=TOHdDPFm9oA>
- Edwin *Theories*
<https://www.youtube.com/watch?v=0gYeyE16Whs>
- Eric Clapton *Tell the Truth*
<https://www.youtube.com/watch?v=cZyfaA7GiT8>
- George Ezra *Drawing Board*
<https://www.youtube.com/watch?v=oI2d827w2po>

- Jay-Z *Show Me What You Got*
<https://www.youtube.com/watch?v=FS4U-HAHwps>
- Justin Bieber *Mark My Words*
<https://www.youtube.com/watch?v=kjUQjq1CBi0>
- Kult *Postuchaj, to do ciebie*
<https://www.youtube.com/watch?v=HYys-PqDhKc>
- M.I.A. *Bingo*
<https://www.youtube.com/watch?v=Lh6V-lygOwA>
- Manic Street Preachers *Repeat*
<https://www.youtube.com/watch?v=c0m6KQquUw>
- Pharrell Williams *Happy*
<https://www.youtube.com/watch?v=y6Sxv-sUYtM>
- Poco *Pickin' Up the Pieces*
<https://www.youtube.com/watch?v=MPcfDIBWELM>
- Shrek *Dance Party Song*
<https://www.youtube.com/watch?v=Is1ECntZfGI>
- The Cure *Lullaby*
<https://www.youtube.com/watch?v=ijxk-fcg7c>
- The Maine *While Listening to Rock & Roll*
<https://www.youtube.com/watch?v=-s0aoHwWL9g>
- The Offspring *I Choose*
<https://www.youtube.com/watch?v=0UWoqgQjl-I>
- Tommy Page *Just Before*
https://www.youtube.com/watch?v=SuO9N_F2N94
- Ultramagnetic Mc's *Watch Me Now*
<https://www.youtube.com/watch?v=COeeqAludhI>

Marcin Hościłowicz

Nauczyciel języka angielskiego z 20-letnim stażem. Pracuje w III Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach oraz jako nauczyciel doradca w Suwalskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Suwałkach. Autor zadań maturalnych z języka angielskiego, doktorant w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku, muzyk zespołu rockowego DRAH.